

Sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü
hakki tarik us
Başıldığı yer:
VAKIT MATBAASI
Ankara caddesi VAKIT Yurdu

10
EYLÜL 1942
PERŞEMBE

Numara: 1087 Sene: 4
Tel: 23872 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

**fabrikaları fazla
istihsalde
Karşılayan
Harp sistemi**

Fazan: **SADRI ERTEM**

MÜTTEFLİKLERİN aylık gemi kayıpları 500 bin tonu buldu. Bu rakam mühürün denizlerdeki faalitesi hakkında bir fikir vermektedir. Aynı zamanda bu rakamın ne Napolyon harplerine ne de bu yük harbe benzemediğini ispatla da yarar. Bu harbin Napolyon muharebelerine benzemeyen noktası şudur: Napolyon İngiltere karşısında tamamen donanmadan marum kalmıştı. Kara ablukasını ise istediği şekilde tatbik edemiyordu, İngiliz gemileri Heligolandı bir kaçakçılık üssü haline koymuşlardı. Lâzıma dört yüz gemi kaçak eşyası Avrupaya taşıyorlardı. Aynı zamanda Napolyon İngiltere sınıtın mukabil buğday satılmasına göz yumuyordu. Hatta bu suretle İngiltere açlıktan kurtuluyordu.

Bugünkü harbin bu noktadan başka bir tarafı yoktur. Akşam olarak mühür donanmasından ayrılmış kuvvetler denizlerde faaliyetler. Denizler şimdiye kadar yirmi milyon ton müttefik gemilerine mezar oldu.

Alman başkumandanlığının neşrettiği bir hususi tebliğe göre İngiltere üç yıl içinde saffiharp gemilerinin yüzde kırkını, uçak gemilerinin yarısını, kruvazörlerinin üçte birini, denizaltılarının yarısını, torpido mühürlerine üçte birini kaybetmiştir.

Bu tebliğ göre İngiltere bu deniz zayıflığı için derincede inmiş dünyamız üçüncü sınıf bir deniz devleti olmuştur.

Bu harpte mühür deniz kuvvetlerinin mühim bir rol oynadığı inkâr edilemez bir hakikattir. Bu bakımdan denizaltı silâhı abluka hattını yarmaya ve harbe başka çözümler vermektedir.

Müttefikler için denizleri tutmak, bilhassa İngiltere ile Amerika arasındaki devamlı irtibatı muhafaza etmek, nakliyatı emniyet altında bulundurmaktır. Bunun için Çörcil Atlantik meydan harbine Avrupa'da cereyan eden harplerden daha çok ehemmiyet vermektedir.

Çeşitli mücadelede mühürün tahrip kudreti yirmi milyon tonluk gemi zayıflığı ifade edilirken, müttefiklerin tedbirleri de bu tahribi önleyici bir unsur olarak zikredilebilir. Ankarada bulunmakta olan Venedik Amerika harp istihsalâtından bahsederken şunları söyledi:

"Amerikan harp istihsalâtı arasında bulunan tayarelerden ağustos ayında 5000 tane istihsal edilmiştir. Bu tayarelerin yüzde 60'ı harp tayareshdir. Bir seneden daha az bir zaman içinde istihsalâtımız ayda 10000 tayarere ulaşacaktır. Bu tayarelerin harbe tahsis edilecek kısmının yüzde üçü bugünkünden çok olacaktır.

Ağustos ayı içinde mühür devletleri müttefiklerin 500 bin ton hacminde gemisini bahçerler. Buna mukabil yalnız Amerika ağustos ayı içinde 600 bin ton gemi yapmıştır. Yani batırılan gemilerin toplamından 100 bin ton fazla. Dört aya kadar gemi inşaattı çok yükselcek ve ayda bir milyon ton gemi yapacaktır. Alman tedbirleri sayesinde gün geçtikçe mühür tarafından batırılan gemi tonajı da azalmaktadır. Bu tedbirler sayesinde dört aya kadar mühür tarafından batırılacak gemi tonajı ayda 350 bin tonu geçmeyecektir.

Batır istihsalâtımızda bugün bile bir-

Röyter aiansının bildirdiğine göre Hitlerle Musolini Viyanada görüşecekler

Müdafaa projeleri tetkik edilecekmiş!

Yugoslavyadaki İtalyan kıtaları çekilip şarka gönderilecek

Londra, 10 (A.A.) — Röyter: Hitler ve Musolini ilk defa olarak taarruz projelerinden değil müdafa projelerinden bahsedeceklerdir. Müzakereler Viyanada yapılacaktır. Aynı zamanda Macarlarla Romenler arasındaki anlaşmazlıklar da görüşülecektir. Yugoslavyadaki İtalyan kıtaları yerine Bulgar ve Macar kıtaları konulacaktır. Yugoslavyadaki İtalyan kıtaları Rusya'ya gönderilecektir.

daki anlaşmazlıklar da görüşülecektir. Yugoslavyadaki İtalyan kıtaları yerine Bulgar ve Macar kıtaları konulacaktır. Yugoslavyadaki İtalyan kıtaları Rusya'ya gönderilecektir.

Alman tebliği Stalingrad etrafında Yeniden bazı istihkâmlar aldı Rije'de Ruslar şiddetli bir taarruza geçtiler

Berlin, 10 (A.A.) — Alman orduları Başkumandanlığının tebliğinde bilhassa şöyle denilmektedir:

Novorossijskin cenubu şarkısında yeniden bazı sınırlar işgal edilmiştir. Ağır topumuz Karadeniz sahili yanında düşmanın 5 nakliye gemisini batırmıştır.

Terek üzerinde, zirhli bir tümen mensup bir Alman muharebe gurupu şiddetle taarruza geçen düşmanı püskürtmüş ve bataryalarını tahrip etmiştir.

Stalingrad bölgesinde hava kuvvetlerinin yardımı ile yeniden bazı istihkâmlar işgal edilmiştir. Sovyetlerin cephe yükünü hafifletmek için yaptıkları şiddetli taarruzlar doğayla cereyan eden muharebeler arasında 54 düşman tankı tahrip edilmiştir.

Volganın şarkındaki hava meydanlarına gece taarruzları yapılmıştır.

Rijeve bölgesinde düşman büyük piyade ve zirhli kuvvetleri ile yeniden taarruz etmiştir. Bu kuvvetler tayarelerin yardımı ile yok edilmiş ve bu kesimde 77 Sovyet tankı tahrip olunmuştur.

Ladoganın cenubunda ve Leningrad cephesinde bir kaç Sovyet taarruzu akim kalmıştır. Düşman Nevayı geçmeye teşebbüs etmiş ise de muvaffak olamamıştır. Burada düşmanın 36 deniz taşıtı tahrip edilmiştir.

yük harpteki istihsalde fazla olduğu, şu söylemekte memnundur.

Tank imalât programımız da tahminimizin üstündedir.

Her türlü top imalâtımızda programımızı pek fazla geçmiş bulunuyoruz.

Vilkinin Ankarada gazetecilere söylediği sözleri teyit edecek diğer bir haber de Amerikan tezgâhlarında iş bayramı münasebetiyle 130 tane harp gemisi olmak üzere 170 geminin denize indirilmiş olması ve 47 geminin de kazağa konmasıdır.

Amerika endüstri faaliyeti süratle gelişmeye muvaffak olmuştur. Bu suretle Amerikan istihsalâtı yarı pılan tahribatı karşılayacak haddeye ulaşmıştır.

İngilterenin işleri, harp malzemesi bakımından beslenmesi hep bu sayede temin olmaktadır. Harbin üçüncü yılında Atlantik muharebesi tahribatı karşı tahrip şeklinde değil, tahribatı karşı fazla

Amerika ile Fransa arasında Münasebetlerin kesilmesinden bahsediliyor

Vaşington, 10 (A.A.) — Röyter: Birleşik Amerika hükümeti Amerikan tayareleri tarafından Fransa'nın bombardıman edilmesine karşı Vişi hükümetinin vakı olan protestosunu reddettiği için Vaşingtonla Vişi arasında münasebetlerin kesilmesi ihtimalinden tekrar bahsediliyor.

Londra, 1 (A.A.) — Birleşik Amerikanın Vişi maslahatçısı Lavalle görüşerek Amerikan tayareleri tarafından yapılan akimlar dolayısıyla Fransada herhangi bir Amerika vatandaşına taziyik edilecek olursa Vaşingtonla Vişi arasındaki münasebetleri derhal kesileceğini bildirmiştir.

Eden dedi ki: Orta Avruranın harp sonrası alaçağı şekil hakkında Bugün taahhütlere girişemeyiz

Londra, 10 (A.A.) — İngiltere, Avusturyanın Almanya tarafından tahkim tanınmaması, Harjiye nazırı Eden dün bu hususta şu beyanatta bulunmuştur:

"Orta Avrupa hudutlarının istikbalde alaçağı şekil için bugünden taahhüd girişemeyiz. Fakat 1938 de Avusturyada yapılan değişiklikleri tanımak mecburiyetinde olmadığımızı şark suretiyle söylemek isterim."

Kendilerine memur süsü veren bir kaç kişi Beşiktaşta bazı evlerden ekmeğe kart topluyorlar

Beşiktaşta maharetle yapılan ekmeğe kartı hırsızlığının faileri henüz yakalanmamıştır.

Bu cüretkâr kart hırsızları kendilerine işe memuru süsü vererek mahal ile mahalle dolmuşları ve kapısını çaldıkları evlere:

"Biz işe memuruyuz işe verlen kartlar yanlıştır. Yeni işi getireceğimize için kartlarınızı verin", diyorlardı. Topladıkları bir hayli kart ile ortadan kaybolmuşlardır.

Yeni kart bekleyen vatandaşların memurları(!) işlerini ihmal ettikleri için şikâyet emelleri üzerine mesele anlaşmıştır. Zabta bu mahir kart hırsızlarının izi üzerindedir.

RUSLAR Alman ilerleyişini durdurmak için Ormanları ve stepeleri ateşe veriyor

Almanlar Stalingrad'da bu kadar şiddetli mukavemet beklemediklerini itiraf ediyorlar

Stokholm, 10 (A.A.) — Ofis: Dün Stalingrad kesiminde pek inatlı muharebeler cereyan etmiştir. Alman baskısı bu kesimde artmıştır. Almanlar Don ile Stalingrad arasında bazı sınırları işgal etmişlerdir. Bu sınırların işgali stratejik bir ehemmiyet taşımaz ise de bundan kaçınılmaz olarak karmak doğru değildir, çünkü arazi Stalingrad etrafında tabii ve suni manialarla doludur. Almanlar dün şehrin cenubunda yeni bir gedik açmışlardır. Stalingrad'da Rus mukavemetinin kudreti geçen sene Leningrad'da ve üç ay evvel Sivastopolda gösterilen mukavemetin derecesi ile ölçülebilir. Salâhiyetli Alman makamlarında bile dün, geçmişteki tecrübelerine rağmen böyle bir inat karşısında kalınacağı

ümit edilmediği söylenmekteydi. Rusların Stalingrad'daki kuvvetleri tükenmez gibi görünmektedir. Ateş hatları durmadan yeni kuvvetler sürtilmekte ve tank birlikleri mütamadıyen muharebe meydanında görülmektedir. Gelen insan kütelleri şehri şimalden saran Alman sol cenahına karşı sevkedilmektedir. Sovyet tabiyası kara cephesinde kesif kuvvetlerle taarruza geçmekte ibarettir. Çünkü Sovyet başkumandanlığı ancak kütüphane yapıları taarruzlarla arazi kazanımları elde edebileceği fikrinde ısrar etmektedir. Bununla beraber hava üstünlüğünü temin eden Almanlar Sovyet topluluklarını pek öldürücü bombardımanlara maruz bırakmaktadır. Alman kumandanlığı muharebenin katneticesinden emin bulunmaktadır.

Alman hariciye nazırının sözleriyle şöyle demektedirler: Yavaş, fakat emin bir surette Stalingrad âkibetine doğru gidiliyor.

Ruslar ise, şimdi daha iyimserdirler. Şimdi kullandıkları işan, 4 ve 6 Ağustos Stalingrad garizyonunun ümitsiz imdat sesleri ile bir tezaud teşkil etmektedir.

Bununla beraber tarafsız müşahitler vaziyetin Sovyetler için pek nazik olduğunu kanaatini ızhâr etmektedirler. Hakikatte Alman baskısı hiç bir suretle azalmış değildir.

Kafkas kesiminde Alman yürüyüş kolları Terek sahili boyunca, ileriyerek Grozninin 50 kilometre şimali garbisinde bulunan Novorossiyskiye varmışlardır. Mozdoku terkederek başlıca Sovyet kuvvetleri bu suretle sağ cenahlarından sırtlamak tehlikesi karşısında kalmışlardır. Grozninin tehdit eden tehlike görünür bir surette artmakta ve bu merkezden yakında işgal edileceğine şüphe bırakılmaktadır.

Ruslar şimdi kudretli yangın bombaları ile ormanları ve stepeleri ateşe vermek suretiyle Alman ilerihareketini geçiktirmek istemektedirler.

Rijeve, Medin, Kauga kesimlerinde Sovyet taarruzlarının şiddeti azalmıştır. Bunun sebebi altı haftadan beri bu kesimlerde Sovyetlerin uğradıkları büyük maaize me kayıpları olsa gerektir. (Doğu cephesine dair diğer haberler ikinci sayfada)

Mısır cephesinde

Roma, 10 (A.A.) — İtalyan ordularının umumî karargâhının 836 numarası tebliği:

Dün Mısır cephesinde mühim bir çarpışma olmamıştır. Tobrukta hava müdafa bataryaları iki İngiliz tayarasını tahrip etmişlerdir.

1 Mayıs'tan 31 ağustosa kadar 73 ALMAN TÜMENİ BOZGUNA UĞRATILMIŞ! Rusların 42 tümeni ve 25 livası büyük kayıplara uğramış

Moskova, 10 (A.A.) — Sovyet haberler bürosunun neşrettiği hususî bir beyannamede bir mayıstan 31 ağustosa kadar geçen müddet zarfında 73 düşman tümeninin Kızıldere tarafından tamamen bozguna uğratıldığı söylenmektedir.

Aynı müddet zarfında 42 Sovyet silâhendaz tümeni ile 14 tank livası olan 25 ilva büyük kayıplara uğramıştır.

Sovyet beyannamesinde Kızıldere

nun bozguna uğratıldığı 73 düşman tümeninin 54 ü Alman, 8 i Romen olduğu gerç kalamın İtalyan, Macar, Slovak ve daha başka milletler kitalarından teşekkül ettiği ilâve olunuyor. Bu kuvvetlerin mevcudu yüzde 70 nisbetinden fazla yok edildiği gene beyannamede bildirilmektedir. Ruslar ayrıca 21 Alman piyade tümenine de ağır kayıplar verdirmişler bunların mevcudundan yüzde 40 ilâ almışmış yok etmişlerdir.

Vilki gitti

"Türkiye, Amerika etkârı umumiyesinin en geniş itimat ve sempatisini kazanmış dost bir memlekettir," dedi

Ankara, 10 (Telefonia) — B. Vilki bu sabah saat yediyi on geç tayarere ile Beyrutta mütevaccihcen bareket etmiştir. Vilki Hariçiyeye Protokol şefi, Hususi kalem müdürü ve Amerika sefiri ile sefaret erkânı tarafından uğurlanmıştır. Amerika sefirine, kendisine gösterilen ko'aylıktan dolayı teşekkür etmiş, Türk gazetecileri ne minnettarlığını bildirmiştir.

Vilki hareketinden evvel şu beyanatta bulunmuştur:

"Dost ve demokrat Türkiye'nin merkezinde gördüğüm güzel, kabul benim için asla bir sürpriz olmadı. Evvelce de söylediğim gibi, Türkiye, Amerika etkârı umumiyesinin en geniş itimat ve sempatisini kazanmış dost ve çok dürüst memlekettir. Vaşingtonda seyahatime başlamadan evvel, söylediğim gibi, Türk seflerile yakından temas etmek ilk tahminimden ulaştığım müspet neticenin pek üstünde beni mütehassıs etmiştir. Çok kıymetli Hariciye Vekilimiz B. Numan Menemencioğlunun beynel-milî şahsiyeti, kendisiyle yaptığım temastan bir kat daha yücelmiş bulunuyor. Pek muhterem Sükrü

Sarsçoğlunun hakkmda gösterdiği yüksek dikkat kendisine şahsî bir minnettarlık arz etmemi zarurî kılmıştır. Ankaradan çok temiz ve müsait intibalarla ayrılyorum.

Bu haftaki at yarışları

Vellefendi at yarışlarının 10 uncu hafta koşuları bu pazar yapılacaktır. Kaydedilen hayvanlar şunlardır:

BİRİNCİ KOŞU:
Mesafesi: 1400 metre.

1 — Can 65 kilo, 2 — Rind 56 kilo, 3 — Dabi 56 kilo.

İKİNCİ KOŞU:
Mesafesi: 1200 metre.

1 — Varadın, 2 — İr, 3 — Ren, 4 — Haspa, 5 — Sabirnar, 6 — Fınar

ÜÇÜNCÜ KOŞU:
3500 metre.

1 — Tomurcuk, 2 — Sava, 3 — Tuna, 4 — Tarzan, 5 — Sıdıbaran,

DÖRDÜNCÜ KOŞU:
2400 metre.

1 — Demet 58,5, 2 — Davatacro 58, 3 — Alemdar 55, 4 — Karabiber 55,

BESİNCİ KOŞU: (Handikap)
Mesafesi: 2400 metre

1 — Menevis, 72 kilo, 2 — Alcevan 60 kilo, 3 — Tiryaki 53 kilo, 4 — Acar 48 kilo,

Çifte bahisler: 2,3: 4,5 meç koşu üzerinde.

İkili bahisler: 2, 3, 4, 5 meç koşu üzerinde.

Mahkeme Salonlarında

Bir içki eğlencesinin sonu

— Hiç içmedim. — Hele hele,
 — Doğru söyle. — Eh beş, altı kadeh...
 — Bir iki kadeh

Birinci ağır ceza mahkemesinin suçu mevkînde dört maznun vardı. Fakat hepsi 7 tane olacaktır. Üçü geldi. memişti. Gelenlerin bir tanesi müsâtesma diğerleri Çatalca'nın Özeller köyünden (Aksoy) süalesiydi.

Tahsin Aksoy, Kemalettin Aksoy, Sadettin Aksoy ve diğerlerinin adı da Zeki Esendi, Necmettin, Abdülkadir ve Yusuf gelmişler ve haber de yollamamışlardı.

Davacı Hasan Başaran da gelmişti. Suç dövmek ve gasptı. Okunan evrakta göre, hepsi de çiftçi olan bu yedi arkadaş, birgün Çatalca'da köfteci Eminin dükkânında içip adamakıllı sarhoş olduktan sonra köye dönerken, Hasan ağa adındaki adamı, arabadan al aşağı etmişler ve kıra sürükleyerek bir hayli dövüldükten sonra da 160 lirasını almışlardı.

Hasanağa o gün bir taahhüt işleri alacağını yanında fazla miktarda para bulundurmuydu.

Hâkim evvelâ Tahsin Aksoyu kaldırdı. — Nasıl oldu bu işler? — O gün Çatalcaya inmiştik. Köfteci Eminde rakı içtik. — Rakı mı? Sen kaç yaşındasın? — 19. — Eee, 19 yaşında bir çocuk rakı içer mi? — Az içtin, efendim. Bir iki, — Hele hele? — Belki de beş, altı kadehdi. — Daha ne kadar içecekthin ki, öğlum. Köyünüzde sulfaço, aspirin, bunlunmaz ama, rakı doludur, böyle değil mi?

— Neyse devam et! — Hasan ağa zorla içirdi efendim. Biz köfteci Eminin dükkânına götürdük. — Sız benim çocuklarınızın, için için diye zorladı. — Sız de içtiniz, içtiniz.. — Evet. Çok, ama pek çok içtik.

Sonra köye doğru yola çıktık. Hasan ağa arkamızda araba ile geliyordu. Arkadaşım Nuri çok sarhoştı. Ber biraz kendime hâkimdim, Onu idareye çalışıyordum, Bir ağacın altına oturmuşuk. Bir gürlütüler içtirm, fakat hiçbir şey görmedim.

— Otekiler nereyediydi, o sırada? — Görmedim. — Gündüz mü içtiniz? — Evet. — Ya Hasan ağanın parası ne oldu? 1600 lirası, ha? — Ne bileyim ben. Kavgayı bilmediğim, ki parayı göreyim. — Pekâlâ sen kalk bakalım, Kemalettin, Ne diyeceksin? — Hasan ağa hepimiz "haydi çocuklar gelin, siz benim evlatlarımız, siz için," diye çağırırdı. Çatalca'da Eminin dükkânına götürdük.

— Hopiniz köyden alıp Çatalcaya götüreceğine, birkaç rakı rakı alıp köyete içirdiydi de imam da dahil olmak üzere baştan aşağı bütün köyü içireydi. Ne biçim işler, bunlar? Doğru söyle!

— Hihişim yoktur, beyim. İşte hepimize içirdi. Sonra çok sarhoş oldu. Gımdan, hiçbir şeyden haberim yoktur. — Nasıl olur? — Kendimi kaybettim, beyim. — Nerede kaybettin, dükkânında mı? — Evet. Sabahın altısında, ikindiye kadar içtik. Zorla içirdi bize. — Kalk be yahu. Ağzına da kadeh zorla koymadı, ya. — Kalktım ama, bırakmadı, benim. İle içecekleriniz, diye bağırıyordu. Kılıncara rakıyı devirdik. Zeki Esen de sarhoş olup hiçbir şeyden haberi olmadığını söyledi ve mahakeme davacı ile diğer suçluların ve şahitlerin çağırılması için başka bir güne bırakıldı.

ADLIYE MUHABİRİ

Bir, iki nokta

"Münevverler pavyonu," Teşebbüsü harçsında Hidivin köşkü

HARPTEN evvel belediye tarafından satın alınan Boğaziçi'ndeki Hidivin köşkü "Vakit," refikimiz buraya tertip ettiği bir gezinti münasebetiyle gördüm ve Boğazın en güzel bir köşkü ve korusu yıkıcıları elinden kurtulduğu için büyük bir sevince duyduğum. Benim gibi köşkü ve koruyu ilk defa görenler de hayranlıklarını gizlemediler, köşkten bugünkü vaziyette ne suretle istifade edildiği etrafında müteaddit mütealemler ile sürdürdüler.

Evvelce gazete sütunlarında münakaşa edildiği ve hâkimisi, burasının hasane, kimisi sanatoryum, kimisi otel yapılmaması istedi. Bir kısmı da korunun halka açılıp girilme bulunlan insanların buradan istifadelerine temininin dileti. Bu fikirler karşısında benim cevaplarım şöyle oldu:

"Hidiv köşkü sanatoryum ve hasane olamaz. Çünkü binanın inşa tarzı, şekli müsait değildir, havası çok serdirdir. Şehre çok uzaktır. Otel olarak kullanılmak istendiği zaman ise yalnız yazın açık bulunabilir. Kısa kapağı kalmaya mahkumdur. Altı ay işlemek ise otelin bütün masraflarını kapar, müstecire kâr bırakabilir mi? Koruyu yazın halka açmak, fena bir fikir değildir, fakat hizmetçiler için bile hususî banyo dairelerinin muhtevî olan köşkü ne yapacağız? Bu bina bombos, çürümeye mahkum mu edilecek?"

Benim aklıma bir fikir geliyor; belediye reisimiz Doktor Lütfi Kırdarın Darülaceze civarındaki geniş araziye bir "münevverler pavyonu," inşa etmek teşebbüsü vardır. Tazeligini ve kuvvetini zerre kadar kaybetmediğine emni olduğum bu karar ve teşebbüs bir defa da Hidivin köşkü üzerinde dikkate alınsa nasıl olur acaba?..

Darülaceze civarındaki ağaçsız araziye pavyon yapmak, hele bugünlerde, hayli pahalıya mal olacağı için zamana da muhtaçtır. Pavyon binasının inşasına harcanacak paradan başka tefris ve malzeme de epeyce masraflı icap ettirecektir. Üstelik düşkün münevverler, Darülacezeye bitişlik bir pavyona çekmek de biraz güç olacaktır sanırım. Hülâsa; köşkü düşkün münevverlere tahsis edilmemesi tekilif ediyorum. Görsünü gereğince kapısından girecekleri bu koruda ve köşte düşkün münevverler ömürlerinin son demlerini belediye hayır duası ile geçireceklerdir. Esildiden bir Hidivin oturduğu köşkte oturup kalkmayı, şerefsizlik telâki etmeyecekleri gibi burada gezmeyi, hattâ çiçek ve fidanlarla uğramayı — kendi evlerinin bahçelerine sarfedecekleri dikkat ve ihtimamla yapılarak — bir vazife, bir zevk telâki edebileceklerdir. Çatışta altında "münevverler," barındıran bina da, aynı ihtimamla görecektir.

Netice itibarile, köşk ve korunun vaziyetini bir de bu bakımdan incelemesini sayın valimizden bekliyoruz. Yokta Raşit ÖNEN

Graf Spe tayfaları

Arjantinde sıkı nezaret altına alındılar

Buenos Aires: 10. (A.A.) — Üç seneye yakın bir zamandanberi Arjantinde göz hapsinde bulunan Graf Spe tayfasının daha sıkı nezaret altına alınması hükümetçe emredilmiştir. Bu tedbir son aylar zarfında Alman bahriye üyelerinden bir çoğunun kaçması üzerine göz hapsinin daha tesirli şekilde temini içindir.

KARA ELMAS

22 İngilizceden çeviren: VEHIP TAYLAN

evde albayın hayatına kastetmekte herhangi bir kimsenin menfaatı var mıydı? — "Brayt gözlerini Kolsun yüzünde ayırarak bir hayli düşündü. Verdiği cevap pek tatmin edecek mahiyette değildi. — "Bu evde her şey mümkün, dedi. Ancak muayyen bir şahıs hakkıyla şüphe beslemiyorum.. — "Albayın hayatında bizim için bir istinat noktası olabilecek herhangi bir sır yok mu? — "Bilâkis. Hayatında esrarlı hâdiseler çoktu. Bence en büyük sır kendisiydi. Birçok hususta ağzından kelime almak imkânsızdı. Binanın beraber kemale ermiş bir insan. Ne çare ki onu anlamamışlardı. Ben.. — "Hataların teşrihi sustu, şehret arzularını hal almıştı. — "Duglasın suçlu olmasına ihtimal veriyor musunuz? — "Brayt affaldı: — "Duglas mı? Ondan ne için şüphe

GRİPİN

Nervalî, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser
 icabında üç kaşe alınabilir
 Takiitlerinden sakınız

Nafia Vekâletinden:

- Eksiltmeye konulan iş:
- 1 — Su işleri sekizinci sube müdürlüğü bölgesi içinde bulunan Tokat Kazovası sağ sahil sulamasının ikmal için yapılacak sulama şebekesi hafriyat ve imalatı snaiye ve işletme binaları inşaatı tahmin edilmiş keşif bedelî fiyat vahidi esas üzerinden (1,635,985) lira (86) kuruştur.
  - 2 — Eksiltme 7.10.942 tarihine rastlayan çarşamba günü saat 15 te Ankara'da su işleri reisliği binası içinde toplanan Su Eksiltme komisyonu ocağında kapalı zarf usulüyle yapılacaktır.
  - 3 — İstiyenler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, umumî su işleri fenni şartnamesi ile hususî ve fennî şartnameleri ve projeleri (50) lira (00) kuruluğunda Su İşleri Reisliğinden alabilirler.
  - 4 — Eksiltmeye girebilmek için istekdilerin (64,329) lira (58) kuruluğunda muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az üç gün evvel bir dilekçe ile Nafia Vekâletine müracaat ederek bu işi mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesika göstermeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika isteginde bulunmayanlar eksiltmeye giremezler.
  - 5 — İstekdilerin teklif mektuplarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat önceğine kadar Su işleri reisliğine makbuz karşılığında vermeleri lâzımdır. Postada olan gecikmeler kabul edilmez. (9707)

Bay ve Bayanlara müjde

Bu tasarruf devrinde eskidi, boyası soldu, renginin modası geçti diye kıymetli **EL CANTALARINIZI** bir köşeye atıp terketmeyiniz. **Atölyemiz** istediğiniz renkte elbiselerinize uygun olarak eski CANTALARINIZI fenni suretle boyar ve yepyeni yapar. Ayrıca her türlü tamir ve sımarlama çanta yapar. Tuvaletinizin rengine uyur en alâ sabit tırnak cilalarımızı ancak atölyemiz de temin edebiliriz. Karaköy Münihane caddesi Hasanpaşa han No. 2, 3

Peşte gene bombalandı

Diğer Macar şehirlerine de bombalar düştü

Londra: 10. (A.A.) — Dün akşam hemen tekmi Alman radyoları ve Alman kontrolü altındaki radyo istasyonları neşriyatlarını kesmişlerdir. Bu istasyonlar arasında Budapeşte, Prag ve Bratislava da vardı. Alman haber ajansı dün akşam Budapeşte'nin Rus tayyareleri tarafından yine bombardıman edildiğini bildirmiştir. Bura, ya ilk akşam cuma gecesi yapılmıştı.

Budapeşte: 10. (A.A.) — Cuma gecesi resmen bildirildiğine göre, çarşamba ve perşembe günleri Sovyet tayyareleri Budapeşte ve Macaristanın müteaddit mahallerine hücum etmişlerdir. Şimdiye kadar alınan haberler bu hareketin ancak hafif hasarları sebebiyle terkedildiğini bildiriyor.

Bir Amerikan şilebi torpillendi

Viş, 10 (A.A.) — Orta tonajda bir Amerikan şilebinin mühver denizaltı tarafından torpillendiği bildirildi. Bu olayın mahallisi hakkında henüz bir şey söylenmemiştir.

Kokoda mevkiimem ütfelik tayyareler 40000 mermi attılar

Londra, 10 (A.A.) — Yeni Ginede bir mahalden alınan bir telgrafa göre, mütfelik uçakları Okkoda bölgesinde Japon mevzilerini mitralyözlerle taramak için 40' binden fazla mermi kullanmışlardır. Bu tayyareler bir çok Japon askeri öldürmüştür. Havadan yapılan bu yardım dağlarda çetin muharebeler yapılmakta olan Avustralya kitalarını tevig edici mahiyettedir.

İngilterede

Bir top fabrikası sökülerek Amerika'ya nakledildi

Washington, 10 (A.A.) — Ödünç ve kıra idaresi reisi Edward Stejinius bir İngiliz top fabrikasının olduğu bir sökülerek İngiltereden birleşik Amerika'ya nakledildiğini ve orada tekrarkurulduğunu ifşa etmiştir. Mühendislerin yaptıkları hesaba göre, İngilterede top yapma birleşik Amerika'ya göndermekten önce böyle hareket etmek için daha çabuk görülmelerini temin edecektir.

Brezilyadaki 200 Mühver diplomatı

Bir İspanyol gemisi ile Lizbona geldi

Lizbon: 10. (A.A.) — İspanyol bandıralı Cabo de Buena Esperanşa ya yalın gemisi Alman ve İtalyan tebeası 200 diplomatla Brezilya'dan gelmiştir.

EN SON DAKİKA

Küçük İlanlar Kuponu

Bu kupona eklenerek gönderilecek iş arama ve iş verme ilanları En Son Dakikada parasız neşredilecektir. İlanların gazetedeki görüldüğü şekilde olmasına dikkat edilmelidir. Evlenme teklifi gönderen okuyucuların mahfiyat kalmak üzere sarıh adreslerini bildirmeleri lâzımdır.

Evlenme teklifleri:

* Yaş 49 boy 1,63, kilo 74, devlet memuriyetinde 30 lira aslı maaşlı ve İstanbul içinde beş parça mülki ve bunlardan ayda 150 lira kadar irade olan kimsesiz bir bay 23,37 yaş arasında namuslu ve güzel denecek bir aile kızine evlenmek istemektedir. (Maahir) remzine müracaat.

Müteferrik:

* 5,6 odalı, kaloriferli veya kaloriferiz, aydınlık bir apartmanda kiralık daireyi bulanların Ankara caddesinde Türkiye eczanesinde Ar. Neşete müracaatları.
 * Eminönü, Bahçekapı, Ankara caddesi veya Çagağolu'da, üç üç odalı, doktor muayenehanesi yapmaya elverişli bir daireyi bulanların "Doktor," remzine müracaatları.
 * İyi kullanılmış Zays dürbünü satmak isteyenlerin istedikleri fiyatta dürbünü evsafını (Dürbün) remzine bildirmeleri.

Aldırınız

Aşağıda remizleri yazılı olan okuyucularımızın namlarına gelen mektupları idarehanemizden (pazarları hariç) hergün sabahın öğleye kadar ve saat 17 den sonra aldırılmaları.

(A.E.)	(Ateş 6)	(A.G.)	(B.P.)
(E.T.)	(Balunmaz)	(E.N.S.)	(F.D.K)
(Hoşvut)	(İdeal kadın)	(İNG)	
(Kaynak)	(Karcin)	(Lale 11)	
(M.E.49)	(Nahide)	(Okur)	(P.A.)
(S.A.E.)	(Samimi)	(Salacak 7)	(Vidan)

NE VAR YOK

Sevilmeyen kıral

Birka çay evvel gel telgraflar eski Romanya kıralı Karolun siyasi hayatın tamamıyla keşildiğini ve Amerika'ya giderek büyük bir terzibane açacağını haber vermişti. Gurbette kalmak bir kıral için acı birşeydir. Fakat tarihte bu acıya asilâne tahammül etmiş kırallar az değildir. Kıral Karol menleketini ikinci defa terketlikten sonra çok şaşırması gibi görünüyor. Amerika hükümetine yaptığı müteaddit müracaatları bunun delilidir. Karolun Amerika'ya girmesine gerek Amerika'nın gerek Romanyalılarla mükülât çıkarmışlardır. Amerika'da yaşayan 2 milyon kadar Romanyalı vardır. Bunlar Amerika üzerinde kıralın "Amerika'ya girmesi" için büyük tesir yapmışlardır. Kıralın Romanyadaki tarzi kendisini Avrupa'nın en sevilmeyen hükümdarı olarak tanıtmıştır. Fakat büyük kabahatlerinin hepsi madam Lüpeko ile olan münasebetinde ısrar edişinin yanında çok küçük kalır. Romanyadaki Amerikalıların bu kadını kıralın yanında gördükçe "Kıral değişmemiş" hükmünü vermekte tereddüt etmiyorlar.

Herkes bu kadının kıralın işlerine karıştığına kanidir. Fakat Avrupa işlerini çok dikkatli ve biftaraf olarak teklif eden Amerikalı bir muharrir Con Gunter bu kadına dair yazdığı bir kitapta madam Lüpeskonun devlet işlerine kafiye karışmadığını iddia etmektedir. Bütün dünyanın tanındığı bu kadının çok münevi bir hayat yaşarını. Rivayetlere göre Romanyada Ya - Rivayetele göre Romanyada Ya - Rivayetele aleyhindeki hareketleri besleyen madam Lüpeko yarı Ya - hudi sayılır. Babası Yahudi annesi Avusturyalı bir katoliktir. Lüpeko ismi suradan geliyor: Babasının adı Voltfur. Volf Almancada kur demektir.

Askerlik etmek istemeyen İngilizler

Geçenlerde avam kamarasında mebuslardan biri, mesaf nazirından askerlik etmek istemeyenlerin miktarını sordu. Nazir Beven, bu gibilerin, geçen büyük harpte 16,000 kişi oldukları halde şimdi 46,000 kişi bulduklarını söyledi. Bir Amerika telgrafına göre, Birleşik devletler Amerika'sında bulunan birtakım İngilizlerin, kendiklerini, bu suretle askerlik etmek istemediklerini anlatmış bulunuyorlar.

Doğu cephesinde

Londra: 10. (A.A.) — Almanlar Stalingradın batısında bir miktar ilerlemişlerdir. Gece yarısı Moskova'da neşredilen Sovyet tebliği kusadı. Tebliğde şunlar yazıldı: "Eylülün dokuzuncu günü kitalarımız Stalingradın batı ve cenup batısı ile Novorosik ve Moskod mmtakalarında şiddetli muharebeler olmuştur. Başka cep helerde esaslı değişiklik yoktur. Tebliği yapılan ekte deniyor ki: "Stalingradın batısında Almanlar büyük tank v epiyade kuvvetleriyle hücum etmişlerdir. Baglyan müthiş muharebe devam ediyor. İki gün inatla mukavemetten sonra Ruslar iki meşkün yerini boşaltmışlardır. Şehrin cenup batısında bütün Alman hücumları tardedilmiştir. Novorosik'in şimal batısında şehrin kenar mahallelerinde Almanlar Rus hatlarını delmeğe muvaffak olmuşlardır. Ruslar karşı hücumlarla Al-

manların tutuyorlar. Kafkasyada, Mosdol'ta Almanlar gelişmeğe mecbur olmuşlardır."

Moskova, 10 (A.A.) — Stalingrada karşı batıdan yapılan yeni cephe hücumu Rusların Alman piyadesi ve Alman tankları tarafından yapılmakta olan şiddetli ve mükerrer hücumlarına büyük bir güçle mukavemet edebilmelerine rağmen son 4 saat zarfında kayda değer hiçbir terakki göstermemiştir. Düşman şehrin batı şimalinde şu sırada adeta tamamen durmuş gibi görünen muharebe neticesinde hedefine varamadığından şehrin batısında külliyyetli miktarda tank ve motorlülü piyade kuvveti yığılmıştır. Hiç şüphesiz ki şiddetli ve anl bir hücumla çabuk bir gedik açmak ümidindeydi. Bu istikamet değiştirme hareketi kismet muvaffak olmuştur. Zira Ruslar sayıca üstün düşmanın baskısı altında düne ilk müdafaa hatlarını terketmek zorunlu kalmışlardır. Fakat bu bigedeki muharebeler gehirden bundan evvelkiye nazaran daha uzaktı cereyan etmekteydi. Binaenaleyh bu istikamette çok yakm bir tehlike mevcut değildi.

Hindistanda isyan eden mahpuslar

Hapishane müdürü ile bir memuru diri diri yaktılar

Londra, 10 (A.A.) — Hindistanda Patna merkez hapishanesinde 600 mahpus isyan etmişlerdir. Hapishane müdürü muavini ile 1 memur diri diri yakılmış, 2 memur yaralanmıştır. Mahpuslardan 20 kişi ölmüş, 82 kişi yaralanmıştır.

Viş, 10 (A.A.) — Bombaydan bildirildiğine göre, polis 4 defa halkın üzerine ateş etmiş ve bir çok kimselerin yaralanmalarına sebebiyet vermiştir.

Madras ve Yeni Delhi'de de kargaşalıklar olmuştur.

Alman tayyarelerinin akınları

Viş, 10 (A.A.) — Alman kuvvetleri önce mensup bomba uçakları dün İngilterede Bedford yakınlarında bir hava alanına taarruz etmişlerdir. İngilizlerin başka bölgelerine de taarruz edilmiştir.